

Vztah rozsudků pro uznání a pro zmeškání

Abstrakt

Předmětem této diplomové práce je vztah rozsudků pro uznání a pro zmeškání. V obou případech jde o zvláštní instituty typické pro civilní sporné řízení, jejichž účelem je především efektivita a zrychlení procesu před soudem. Toho se zákonná úprava snaží dosáhnout tím, že při rozhodování zvláštními rozsudky neukládá soudu povinnost zjišťovat skutkový stav, neboť taková rozhodnutí jsou založena čistě na skutkových tvrzeních žalobce či dispozičním úkonu žalovaného.

Předně je východiskem pro určení vazeb mezi oběma rozsudky analýza těchto rozsudků jako samostatných rozhodnutí. Současná právní regulace zná celkem tři druhy zvláštních rozsudků, a to rozsudek pro výslovné uznání žalovaného, rozsudek pro fikci uznání a rozsudek pro zmeškání. Zejména je třeba důsledně rozlišovat rozsudek pro uznání založený na uznávacím projevu žalovaného vůči rozsudku pro uznání na základě fikce a rozsudku pro zmeškání. Zatímco první rozsudek vychází z dispozičního úkonu, kterým žalovaný svobodně projevuje vůli žalobní nárok uznat, zbylé dva rozsudky jsou založené na zmeškání žalovaného, který se buď nedostavil na jednání anebo se včas nevyjádřil k žalobě. Důsledkem této nečinnosti ze strany žalovaného je fikce uznání žalobního nároku či v případě rozsudku pro zmeškání domněnka nespornosti žalobních tvrzení. Ačkoliv je tedy skutkový základ rozsudků pro fikci uznání a pro zmeškání fakticky shodný, zákon z něj pokaždé vyvozuje jiný důsledek. V případě fingování dispozičního úkonu je totiž vůle žalovaného nahrazena právní konstrukcí, ze které soud při rozhodování bez dalšího vychází, aniž by zkoumal oprávněnost žaloby a žalovaný měl možnost se efektivně bránit. Takový přístup lze označit za zcela nekoncepční, neboť fikce uznání jde nepoměrně k tíži žalovaného, a nadto neodpovídá základním zásadám civilního procesu.

V dalším diplomová práce nabízí komparaci právní úpravy rozsudků pro uznání a pro zmeškání v Německu, Rakousku a na Slovensku. Z analýzy jednotlivých zahraničních regulací vyplývá, že všechny uvedené státy upravují situace u nás zahrnuté v rozsudku pro fikci uznání prostřednictvím rozsudku pro zmeškání. Soudy sousedních států mají přitom možnost nárok obsažený v žalobě právně posoudit a rozsudek pro zmeškání případně nevydat. Současně má žalovaný v zahraničí vždy k dispozici opravný prostředek, který může vést k tomu, že se v řízení pokračuje jako by rozsudek pro zmeškání nikdy nebyl vydán.

V porovnání s českou právní úpravou je tento přístup propracovanější a vůči žalovanému šetrnější, aniž by tím řízení ztrácelo na efektivitě.

Nakonec autor v diplomové práci po identifikaci zásadních nedostatků současného stavu poskytuje úvahy *de lege ferenda*, které by mohly vést ke zlepšení stávající právní úpravy. Tím je především úplné opuštění fikce uznání a mimo jiné také rozšíření situací a subjektů, na které se vztahuje zákonná úprava rozsudku pro zmeškání. Závěrem práce ve vztahu k rozsudkům pro uznání a pro zmeškání představuje základní body nového civilního kodexu, který v současné době připravuje Ministerstvo spravedlnosti.

Zdrojem diplomové práce je především česká právní úprava rozsudků pro uznání a pro zmeškání, rozhodovací praxe soudů, jakož i odborná komentářová a učebnicová literatura. Dále práce ve značné míře vychází z odborných článků s civilněprocesní tematikou. V neposlední řadě pak práce čerpá informace ze zahraničních civilních řádů a komentářů k nim.